

1317.

Na osnovu člana 129 stav 2 Zakona o investicionim fondovima ("Sl. list Crne Gore", br. 54/11), Komisija za hartije od vrijednosti, na 141. sjednici od 11.12.2014. godine, donosi

PRAVILA

O SADRŽAJU, BITNIM ELEMENTIMA POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA I O METODOLOGIJI MJERENJA RIZIKA

("Sl. list Crne Gore", br. 53/14 od 19.12.2014)

Opšta odredba

član 1

Ovim pravilima uređuju se sadržaj, bitni elementi politike upravljanja rizicima i metodologija mjerenja rizika za društvo za upravljanje i investicione fondove kojima upravlja.

član 2

Društvo za upravljanje dužno je uspostaviti sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja rizicima za društvo za upravljanje i investicione fondove kojima upravlja, u skladu s vrstom, obimom i složenosti svoga poslovanja, koji mora uključivati najmanje:

1. strategije, politike, postupke i mjere upravljanja rizicima,
2. tehnike mjerenja rizika,
3. podjelu odgovornosti u vezi sa upravljanjem rizicima.

član 3

Društvo za upravljanje dužno je propisati, primjenjivati, dokumentovati i redovno ažurirati odgovarajuće, efikasne i sveobuhvatne strategije i politike upravljanja rizicima u svrhu utvrđivanja rizika povezanih sa poslovanjem, poslovnim procesima i sistemima društva za upravljanje i investicionih fondova kojima upravlja, doprinosima tih pojedinih rizika cjelokupnom profilu rizikosti društva za upravljanje i pojedinog investicionog fonda i utvrđivanja prihvatljivog stepena rizika.

Društvo za upravljanje dužno je, na osnovu strategija i politika upravljanja rizicima i utvrđenog prihvatljivog stepena rizika, donijeti efikasne postupke, tehnike mjerenja rizika i mjere upravljanja rizicima.

Društvo za upravljanje dužno je nadzirati, ocjenjivati, preispitivati i ažurirati primjerenost, sveobuhvatnost i efikasnost donesenih strategija i politika, postupaka upravljanja rizicima i tehnika mjerenja rizika kao i primjerenost i efikasnost predviđenih mjera u svrhu otklanjanja mogućih nedostataka u strategijama i politikama i postupcima upravljanja rizicima uključujući i propuste relevantnih lica.

Uspostavljenu strategiju i politike upravljanja rizicima društvo za upravljanje dužno je na zahtjev Komisije za hartije od vrijednosti (u daljem tekstu: Komisija) istu dostaviti bez odlaganja.

Ako je društvo za upravljanje u skladu sa stavom 4 ovog člana Komisiji dostavilo uspostavljene strategije i politike upravljanja rizicima, dužno je bez odlaganja obavijestiti Komisiju o svim značajnim promjenama uspostavljenih strategija i politika upravljanja rizicima kao i svim značajnim promjenama izloženosti rizicima i visine kapitala društva za upravljanje.

član 4

Upravljanje rizicima uključuje cjelovito i pravovremeno prepoznavanje rizika, kojima su ili bi mogli biti izloženi društvo za upravljanje i investicioni fond u svom poslovanju i analizu uzroka njihovog nastanka. Prepoznati rizici moraju biti dokumentovani.

Mjerenje i ocjena rizika uključuje izradu kvantitativnih i ili kvalitativnih ocjena mjerljivih i/ili nemjerljivih rizika, koje je društvo za upravljanje prepoznalo u postupku utvrđivanja rizika. Ocjene rizika moraju biti dokumentovane.

Upravljanje rizicima uključuje postupke i procedure kojima se sprovode mjere preuzimanja, smanjivanja, disperzije, prenosa i izbjegavanja rizika, koje je društvo za upravljanje prepoznalo i izmjerilo odnosno ocijenilo.

Prilikom preuzimanja rizika društvo za upravljanje dužno je definisati politike i procedure vezane uz odgovornost, uсталost i način praćenja rizika koje društvo za upravljanje i investicioni fond preuzimaju u svojem poslovanju.

lan 5

Uprava društva za upravljanje u estvuje u procesu upravljanja rizicima i odgovorna je za isti, a svi zaposleni društva za upravljanje moraju u estvovati u sprovo enju sistema upravljanja rizicima

Društvo za upravljanje dužno je u procesu upravljanja rizicima odrediti sklonost prema riziku i profil rizici nosti društva za upravljanje i investicionih fondova kojima upravlja.

Društvo za upravljanje dužno je koristiti proces upravljanja rizicima koji u svakom trenutku omogu ava pra enje i mjerenje pozicijskog rizika i doprinosa pozicija sveukupnom profilu rizici nosti portfelja investicionih fondova kojima upravlja.

Društvo za upravljanje dužno je koristiti postupak za ta nu i nezavisnu procjenu vrijednosti neuvrštenih (OTC) derivata.

Društvo za upravljanje dužno je redovno obavještavati Komisiju o vrstama finansijskih instrumenata, rizicima imovine, kvantitativnim ograni enjima ulaganja i odabranim metodama za procjenu rizika povezanih sa transakcijama sa finansijskim instrumentima za svaki investicioni fond kojim upravlja

Društvo za upravljanje dužno je revidirati sisteme za upravljanje rizicima najmanje jednom godišnje i prilagoditi ih kada je to potrebno.

lan 6

Društvo za upravljanje dužno je, uzimaju i u obzir zna aj, obim i složenost poslovanja društva za upravljanje, kao i zna aj, obim i složenost poslova koje obavlja za ra un investicionog fonda, za društvo za upravljanje i svaki investicioni fond kojim upravlja, usvojiti, sprovesti i redovno ažurirati primjerenu politiku upravljanja rizicima.

Politika upravljanja rizicima iz stava 1 ovog lana mora sadržati najmanje sljede e:

- 1) postupke utvr ivanja rizika, kojima su ili bi mogli biti izloženi društvo za upravljanje i investicioni fond u svom poslovanju,
- 2) postupke koji društvu za upravljanje omogu avaju da za društvo za upravljanje i svaki investicioni fond kojim upravlja izmjeri odnosno procijeni izloženost tržišnom riziku, riziku likvidnosti, riziku druge ugovorne strane, operativnom riziku i svim drugim vrstama rizika kojima bi društvo za upravljanje i investicioni fond mogli biti izloženi,
- 3) postupke, alate i tehnike za mjerenje i upravljanje rizicima i izra unavanje ukupne izloženosti investicionog fonda vezano za derivate (u daljem tekstu: ukupna izloženost investicionog fonda),
- 4) podjelu odgovornosti pri upravljanju rizicima unutar društva za upravljanje,
- 5) uslove, sadržaj i u estalost izvještavanja uprave društva za upravljanje o funkciji upravljanja rizicima.

lan 7

Društvo za upravljanje dužno je periodi no kao i kod svake zna ajne promjene izloženosti rizicima procjenjivati primjerenost politike upravljanja rizicima društva za upravljanje i investicionog fonda, a najmanje jednom godišnje.

Kako bi osiguralo postupanje iz stava 1 ovog lana, društvo za upravljanje dužno je pratiti i ocjenjivati:

- 1) primjerenost i efikasnost politike upravljanja rizicima u odnosu na postupke, alate i tehnike mjerenja i upravljanja rizicima propisane,
- 2) uskla enost postupanja društva za upravljanje sa politikom upravljanja rizicima kao i postupcima, alatima i tehnikama upravljanja rizicima,
- 3) primjerenost i efikasnost preduzetih mjera sa ciljem otklanjanja nedostataka u sprovo enju postupaka upravljanja rizicima.

Društvo za upravljanje dužno je obavijestiti Komisiju o svim zna ajnim izmjenama vezano za upravljanje rizicima.

lan 8

Društvo za upravljanje dužno je, uzimaju i u obzir zna aj, obim i složenost poslovanja društva, kao i zna aj, obim i složenost poslova koje obavlja za ra un investicionog fonda kao i profil rizici nosti društva za upravljanje i investicionog fonda, propisati postupke, alate i tehnike mjerenja i upravljanja rizicima kako bi:

- 1) rizici, kojima su društvo za upravljanje i investicioni fondovi kojima upravlja izloženi ili bi mogli biti izloženi, u svakom trenutku mogli biti mjerljivi i kako bi se njima moglo upravljati,
- 2) obezbijedilo uskla enost sa ograni enjima ukupne izloženosti investicionog fonda, ograni enjima izloženosti riziku druge ugovorne strane i drugim rizicima,

Društvo za upravljanje dužno je, kako bi ispunilo zahtjeve iz stava 1 ovog lana za svaki investicioni fond kojim upravlja:

- 1) obezbijediti primjenu postupaka, alata i tehnika za mjerenje rizika koji su nužni kako bi rizici preuzetih pozicija i njihov doprinos ukupnom profilu rizici nosti bili ta no izmjereni na osnovu ispravnih i pouzdanih

- podataka i da su postupci, alati i tehnike upravljanja rizicima primjereno dokumentovani,
- 2) kada je to primjereno, periodično sprovođiti retroaktivna testiranja (engl. back-testing) kako bi se provjerila ispravnost postupaka mjerenja rizika koja uključuju predviđanja na osnovu modela i procjene,
 - 3) kada je to primjereno, periodično sprovođiti stres testove i analize scenarija sa ciljem otklanjanja rizika koji proizilaze iz mogućih promjena tržišnih uslova koji bi mogli imati negativan uticaj na poslovanje investicionog fonda,
 - 4) propisati, primjenjivati i redovno ažurirati interna ograničenja izloženosti rizicima, uzimajući u obzir sve rizike koji su značajni za društvo za upravljanje i investicioni fond i obezbijediti dosljednost primjene profila rizika društva za upravljanje i UCITS fonda,
 - 5) obezbijediti da je nivo izloženosti rizicima za društvo za upravljanje i svaki investicioni fond kojim upravlja u svakom trenutku u skladu sa ograničenjima izloženosti rizicima iz tačke 4 ovog stava,
 - 6) propisati, primjenjivati i redovno ažurirati primjerene procedure i postupke koji, u slučaju postojećih ili otkrivenih prekoračenja ograničenja izloženosti rizicima društva za upravljanje i investicionog fonda, u najboljem interesu investitora obježbuju pravovremeno usklađivanje sa ograničenjima izloženosti rizicima društva za upravljanje i investicionog fonda.

Društvo za upravljanje dužno je primjereno upravljati rizikom likvidnosti sa ciljem da u svakom trenutku obezbijedi likvidnost svakog investicionog fonda kojim upravlja a naročito prilikom isplate investicionih jedinica kod zajedničkih fondova. U tu svrhu, uz obaveze iz stava 2 ovog člana društvo je dužno obezbijediti primjenu postupaka alata i tehnika kojima se periodično, a najmanje jednom mjesečno, koriste i javno dostupne podatke o trgovini, naloge za kupovinu na uređenoj ili drugom tržištu, obavezujuće kotacije kupovine na neformalnom tržištu i druge karakteristike finansijskog instrumenta (mogućnost prijevremenog razročenja i sl.), izračunati broj dana koji su potrebni da se unovine 25%, 50% i 75% neto imovine fonda i taj broj dana staviti u odnos sa procjenom rizika isplate investicionih jedinica zajedničkog fonda uzimajući u obzir istorijsko kretanje imovine fonda, strukturu vlasnika investicionih jedinica zajedničkog fonda, učešće vlasnika investicionih jedinica zajedničkog fonda sa najvećim učešćem u imovini fonda, mogućnosti korišćenja tehnika i instrumenata u svrhu efikasnog upravljanja portfeljem i sl.

Društvo za upravljanje, kada je to primjenjivo, dužno je sprovesti stres test koji omogućava procjenu rizika likvidnosti društva za upravljanje i investicionog fonda u vanrednim okolnostima.

Društvo za upravljanje dužno je obezbijediti da likvidnost ulaganja svakog investicionog fonda kojim upravlja bude u skladu sa obavezama isplate investicionih jedinica zajedničkog fonda propisanim prospektom i ili pravilima fonda, profilom fonda, strukturom vlasnika investicionih jedinica i tržišnim okolnostima.

član 9

Društvo za upravljanje dužno je obračunavati ukupnu izloženost investicionog fonda kojim upravlja kao:

- 1) dodatnu izloženost investicionog fonda kada su u pitanju svi finansijski instrumenti i njihov učinak, ili
- 2) tržišni rizik portfelja investicionog fonda.

Društvo za upravljanje dužno je obračunavati ukupnu izloženost investicionog fonda najmanje jednom dnevno.

Društvo za upravljanje može ukupnu izloženost obračunavati:

- 1) metodom izloženosti zasnovanoj na obavezama ("commitment approach"), ili
- 2) VaR metodom.

Društvo za upravljanje dužno je obezbijediti da izabrana metoda mjerenja ukupne izloženosti bude primjerena strategiji ulaganja investicionog fonda vrstama i složenosti korišćenih derivata kao i učešću u derivata u imovini investicionog fonda.

Društvo za upravljanje dužno je da za mjerenje ukupne izloženosti investicionog fonda, koristi VaR metodu ako:

- 1) investicioni fond upotrebljava kompleksne strategije upravljanja, kao što su opcijske strategije, arbitražne strategije ili složene strategije dugih kratkih pozicija ili tržišno neutralne strategije,
- 2) ulaže sredstva investicionog fonda u složene neuvrštene (OTC) derivate, ili
- 3) se metodom izloženosti zasnovanoj na obavezama ne može odgovarajuće obuhvatiti tržišni rizik.

član 10

Društvo za upravljanje dužno je, kada za obračun ukupne izloženosti koristi metodu izloženosti zasnovanu na obavezama ("commitment approach"), primijeniti tu metodu na sve pozicije u derivatima.

Društvo za upravljanje dužno je, kada za obračun ukupne izloženosti koristi metodu izloženosti zasnovanu na obavezama svaku poziciju u derivatima pretvoriti u tržišnu vrijednost pripadajuće pozicije u imovini tog derivata (osnovna metoda izloženosti zasnovana na obavezama).

član 11

Društvo za upravljanje dužno je prilikom obra un a izloženosti investicionog fonda drugoj ugovornoj strani, u obra un uklju iti pozitivnu tržišnu vrijednost ugovora o neuvrštenim (OTC) derivatima koji je zaklju en sa tom ugovornom stranom.

Društvo za upravljanje može netirati pozicije investicionog fonda u derivatima sa istom drugom ugovornom stranom, pod sljede im uslovima:

- 1) ispunjene su pravne pretpostavke za netiranje za ra un investicionog fonda,
- 2) netiranje je dozvoljeno samo za neuvršteno (OTC) derivate i sa istom drugom ugovornom stranom i u njega nije mogu e uklju iti eventualne druge izloženosti investicionog fonda prema toj drugoj ugovornoj strani.

Društvo za upravljanje dužno je uklju iti svaku izloženost riziku druge ugovorne strane proizašlu iz transakcija neuvrštenim (OTC) derivatima u obra un izloženosti prema drugoj ugovornoj strani.

lan 12

Društvo za upravljanje dužno je obezbijediti i odgovaraju om dokumentacijom mo i potvrditi da se u obra unu izloženosti investicionog fonda prema neuvrštenim (OTC) derivatima koriste fer vrijednosti koje se ne zasnivaju isklju ivo na tržišnim cijenama koje kotira druga ugovorna strana u transakcijama na neformalnom tržištu i koje ispunjavaju sljede e uslove:

- 1) osnova za fer vrijednost je relevantna tržišna vrijednost preuzeta od odgovaraju eg izvora, ili, ako takva vrijednost nije dostupna, vrijednost obra unata odgovaraju om metodom procjene vrijednosti,
- 2) potvrda vrednovanja sprovedena je od:
 - tre e strane nezavisno od druge ugovorne strane neuvrštene (OTC) derivate, redovno i na takav na in da investicioni fond istu može provjeriti, ili
 - primjerene organizacione jedinice unutar društva za upravljanje nezavisne od djelatnosti upravljanja imovinom investicionog fonda.

Društvo za upravljanje dužno je, u smislu stava 1 ovog lana kao i uzimaju i u obzir vrstu i složenost neuvrštenih OTC derivata uspostaviti, sprovoditi, redovno ažurirati i primjereno dokumentovati mjere i postupke koji objezbje uju primjereno, transparentno i fer vrednovanje izloženosti investicionog fonda prema neuvrštenim (OTC) derivatima.

Društvo za upravljanje dužno je obezbijediti da fer vrijednost neuvrštenih (OTC) derivata bude primjereno, precizno i nezavisno procijenjena.

lan 13

Društvo za upravljanje dužno je Komisiji najmanje jednom godišnje, do 31. januara teku e godine za prethodnu godinu, dostavljati izvještaje sa informacijama koje odražavaju istinit i vjeran prikaz vrsta derivata koje se koriste za svaki investicioni fond kojim upravlja, rizike imovine, kvantitativna ograni enja ulaganja i metode koriš ene za procjenu rizika povezanih sa transakcijama derivatima.

U slu aju da Komsija procijeni da su izvještaji iz stava 1 ovog lana neispravni ili nepotpuni naloži e društvu za upravljanje dopunu izvještaja.

lan 14

Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 01/9-2385/2-14

Podgorica, 11. decembra 2014. godine

Komisija za hartije od vrijednosti
Predsjednik Komisije,
dr Zoran ikanovi , s.r.